

Preganjanje učiteljstva na Hrvatskem.

Posebno v veliki meri so se pričeta sedaj premeščanja in preganjanja učiteljstva na Hrvatskem. Kakor za Koroščeve prosvetne ere pri nas in pozneje, tako je sedaj obsebi umevno pričelo politično besnenje na Hrvatskem in hrvatsko učiteljstvo mora prenašati sadove politične maščevalnosti. Nedolžne družine morajo trpeti radi politične razcepljenosti učiteljstva glede obrambe skupnih stanovskih interesov.

Obsebi umevno je organizacija brez moči, ker učiteljstvo nasprotnega tabora podpira direktno ali indirektno preganjanja.

In kdo trpi pri tem učiteljski stan, ki bo trpel toliko časa dokler se ne oklene ideje stanovskega edinstva, da bo skupno branil skupne interese.

Izvršilni odbor UJU je izdal v zadnji »Narodni Prosveti« proglas, v katerem biča in navaia krivice, ki se gode sedaj predvsem na Hrvatskem.

Suspendiranje učiteljstva, izmenjavanje nadzornikov, premeščanje učiteljstva — stara pesem za učiteljstvo, ki se začena ob vsaki spremembi režima do novega režima, pri katerem se obrne na drugo stran.

Ali je učiteljskemu stanu to potrebno? Ali bi ne ostali učitelji lahko ravno tako dobri pripadniki strank, če bi se združili skupno v skupni stanovski organizaciji, potem katere bi lahko branili vsem skupne interese in lahko potem skupne organizacije nastopali proti krivicam vsakega režima?

Ali ne bo učiteljski stan hodil lahko potem svojo ravno not brez skrbi v dobri veri in zavesti, da ga bo organizacija ščitila in branila proti vsakemu režimu?

In pri vseh teh razmerah trpi tudi mnogo šolstvo in prosveta.

Osvoboditi učiteljski stan teh zmotnih poti, ki so dosedaj podpirale te razmere, to je naloga nove smeri, ker veliko je naše prepričanje, da bi tudi znotraj faktorji si ne uvali nikdar nastopati proti učiteljskemu stanu če bi uvideli, da je učiteljstvo enotno proti obrambi krivic in da vlada med učiteljstvom stanovsko edinstvo, ono stanovsko edinstvo, na podlagi katerega bi se ne branili le skupno proti krivicam, temveč na podlagi katerega bi tudi dvigali v skupno interese šolstva in narodne prosvete.

Tudi učitelji — Srbi uvidevajo potrebo enotnega nastopa.

Podpredsednik UJU, Vlada K. Petrović piše v »Narodni Prosveti« popolnoma v duhu Deklaracije sledeče:

Mi smo i tada rekli da naša zauzimanja, kao prestavnika učiteljstva, ne idu za tim da odbrane krive i da svaki akt min. prosvete oglase kao atak na učiteljska prava i učiteljsku stalnost. Ne, mi i danas stojimo na gledištu, da svakdo za svoju krivicu odgovara, da za svoj nepravilan rad dobije i kaznu, ali smo odlučno protivni da se ljudi premeštaju bez krivica, po volji ovog ali onog partiskog kortesa, da se ljudi suspenduju od dužnosti i onda kada za njima stoji svetao školski i nacionalni rad.

Ovakvi slučajevi, mislimo, ne dešavaju se ni u zemljama koje su iza nas, a žalosno je i za osudu da se dešavaju i kod nas. Bez stalnosti činovničke nema napretka u poslu a koliko nestalnost učiteljska nudi školi, deci i nastavi o tome i ne treba govoriti.

Oko učiteljstva je stvorena atmosfera uzbudljiva, u dušama učiteljskim zavladalo je ubedenje da niko nije siguran na svom mestu: radio on ili ne, čitao ili govorio, ubedenje je da više njega lebdí premeštaj, premeštaj bez razloga, premeštaj kao proizvod nečijeg čefa i volje. U takvoj atmosferi i raspoloženju od ozbiljnog rada ne može biti govora; pod takvim

prilikama — gde se svakog časa očekuje premeštaj — u školi zavladalo jedno neredovno stanje i malo volje.

Predstavnici učiteljstva su veoma zabrinuti ovakvim stanjem u prosveti; oni će naći puta i načina da faktima utvrde sve ove nepravilne po školu radnje i da upoznadu i širu javnost sa svima onim neizgodama kojima su, ni krivi ni dužni, izloženi danas naši drugovi — učitelji.

Dosadnji naši protesti i intervencije nisu imale rezultata. Mi se u odbrani naših drugova moramo poslužiti drugim metodama i sredstvima, moramo pozvati sve drugove, bilo na jednu vanrednu skupštinu ili preko zborova, pa da svi zajednički nademo puta i načina da zaštitimo od progona one naše drugove, koji svojim školskim i nacionalnim radom zaslužuju više pažnje od merodavnih i inče i danas i u buduću.

S ponosom lahko rečemo, da slovensko učiteljstvo že ubira ono novo pot, ki nam je nujno potrebna za obrambo in dviganje naših skupnih interesov, slovensko učiteljstvo se je že pričelo posluževati drugih metod in sredstev, ker je uvidelo, da so dosedanje metode bile zmotne in kvarne za naš stan in šolo.

Deklaracija jasno kaže nova pota proti nasiljem.

Kaj pa je tebe treba bilo ali učiteljska Deklaracija.

V tri dele je danes razdeljeno učiteljstvo, organizirano v UJU: Deklaranti, tradicionalci, nevtalci. Prvi so deklaracijo ustvarili, drugi so proti, tretji pa se za stvar dovoli ne zanimajo in stoje ob strani. Te vrste pišem v pomislek slednjim in tudi prvim tovariškemu svetlemu trezno razmišljanju o novorojenem detetu. Deklaracija sama izgleda kot orientalska preproga: od katere strani jo pogledaš, povsod ima druge nijanse. Ta ljubla Deklaracija ima 11 členov in tovariš Ločniškar jo stavlja za par — majniški Deklaraciji. Prvi člen pravi, da ima vse učiteljstvo skupne duhovne interese. Ako bi bilo to res, bi ne bilo Slomškove zveze in UJU, ampak samo ena izmed obeh.

Posebno se povdaria v njej depolitizirano šolstvo. Kako naj se to zgodi, tega Deklaracija ne pove in kar pove, je edino trditve, »da smemo v tem slučaju računati le nase in vidi danes edini resni protiutež pogubnim strankarskim vplivom na šolstvo v stanovski organizaciji, ki zastopa mnenje vsega učiteljstva in samo strogo varuje nevtralnost na vse strani. Glasom Deklaracije bo naša stanovska organizacija in tisti, ki so organizirani v njej, strogo varovala nevtralnost — na drugi strani bodo pa politične stranke in tisti, ki niso organizirani tako delali, da bo nim prav in dobro. Stvar je taka, da imajo v vseh ustavnih državah politične stranke, te pa v svojih programih tudi šolsko vprašanje. Ne vem, kienaj dobimo učitelj

tisto moč in vpliv, da ločimo šolstvo iz programa političnih strank. Kdor to misli, si dela prazne iluzije. Preteklost nam pove, da so imele šole in učiteljstvo že različne stranke v rokah, to je v praksi tudi danes in bode najbrže tudi v prihodnje.

Ako bi danes dobila SLS zopet vpliv na šolo in učiteljstvo, bi se godile stvari, ki bi ne bile ljube učiteljstvu naprednega mišljenja. Toda glasom Deklaracije bi organizacija ne smela ganiti s prstom, ker člen III, točke 5, pravi dobesedno: »Vzgojno prosvetna vprašanja in zadeve, v kolikor (!) se smatra organizacija poklicana, da jih rešuje, se naj obravnava v okviru onih načel, na katere lahko pristanejo vsi člani, ne da bi prišli v načelne konflikte s svojo vestjo (!) in svetovnim nazorom (!)«.

V točki 4. istega člena na pravi: »da ne sme organizacija propagirati nobenih idej (!) in teženj (!), ne kulturno-političnih, ne socialno-političnih, ne drugih (!), ki bi nasprotovale prepričanju enega dela članstva, ali ki bi ustvarile načelne pomisleke proti vstopu v organizacijo.« Čemu nam bo potem organizacija ako učitelji ne bomo smeli obravnava naših najvažnejših vzgojno prosvetnih vprašanj in zadev, ako bomo morali molčati o kulturno-političnih in socialno-političnih vprašanjih. Ali si bomo nadel varuštvo v teh vitalnih zadevah. Kaj nam bodo v organizaciji prosvetni in drugi podobni odseki?! Tako ukleniti se ne damo, varuštva smo se otresli že dav-

no! Kdor ve kaj je bilo, ne bo pristal na tako Deklaracijo, kdor je trpel in videl druge trpeti, bo odklonil vsak poskus obnavljanja novega trpljenja.

Nasilje nad urednikom Učit. tovariša.

Članstvu!

Pozvan od »Kluba demokratičnih učiteljev«, ki se pravzaprav šele snuje je prišel 2. marca t. l. prednočne k uredniku »Učiteljskega Tovariša«, g. L. Jelenc in je uredniku javil sledeče:

»Izjavljam, da preklicujem svojo demisiijo in prevzamem s tem zopet mesto poverjenika. Tebe odstavljam kot urednika »Učiteljskega Tovariša« in prepovem, da bi izšla še kaka številka »Učiteljskega Tovariša« pod Tvojim imenom in uredništvom. Izroči mi vse rokopise in podpiši sprejem pismenega obvestila o tem.

Urednik »Učiteljskega Tovariša«, tovariš Dimnik, mu je odgovoril, da je ta postopek proti pravilom in ga smatra za veliko nasilje. On (Jelenc) je pravilno podal sam ostavko, izprememba je bila pravilno prijavljena ravnateljstvu policije in Glavnemu odboru UJU, ožji svet se je po čl. 13, pravil UJU pravilno znova konstituiral in mora šele ponovno sklenati, ako je tak postopek po pravilih dopusten. Absolutno na nima pravice odstavljati ga kot urednika »Učiteljskega Tovariša« in prepovedovati, da bi list izšel.

Jelenc: To prevzamem na svojo odgovornost in bodeš moral vsako številko, ki izide pod Tvojim uredništvom, sam plačati.

Tovarištvu, ki bode imelo opravka z Deklaracijo, ponavljam priporočilo za premišljevanje te. Ne dajte pa se motiti ne logičnemu filozofiranju nekaterih prevnetih deklarantov! Anton Germek.

Urednik mu je pojasnil, da smatra le tov. Gnusa kompetentnega govoriti v imenu poverjenikstva, ker je ta prijavljen po pravilih oblasti. Glede uredništva je prijavljen državnemu pravdnikstvu sam kot odgovoren za Pov. UJU in za list ter je vsako postopanje od druge strani proti pravilom.

Jelenc: »Jaz sem sedaj poverjenik, Gnus je le moj namestnik, oži svet nima nič sklepati o tem.« Sklical bom sam sejo ožjega sosveta. Da te odstavim kot urednika, prevzamem na svojo odgovornost.

Urednik: Se Ti ne morem pokoriti, ker je to proti zakonu in proti pravilom.

Jelenc: Bom prepovedal pri tiskarni, da list izide. (To je tudi poskušal, a predsedstvo tiskarne je priznalo za ukazovanje v tej zadevi kompetentne le pravomočne člane)

Urednik je na to sestavil brzojavno obvestilo o dovozdku na vse člane ožjega sosveta, da jih informira o položaju.

Jelenc: Te brzojavke ne smejo iti na račun poverjenikstva.

To je bil dogodek v uredništvu »Učiteljskega Tovariša«.

Zadnja imenovanja.

Akoprav pravi Shakespeare, da je vsako mesto, na katero pada nebeško oko, človeku srečno zatočišče, vendar vemo sami, da »otovo« Shakespeare ni mislil tedaj na sedanje učitelje, kajti drugače bi bil rajc kaj družega napisal. Učitelji vemo, da ta krilatca ne drži in to najbolj svedoči borba za razpisana učna mesta in hrepeneče unanje onih, ki so se je udeležili.

Da gremo k stvari Deklaraš sem! Iz nasprotnega tabora se predbaciva, da so pri zadnjih imenovanjih prezrli učiteljske zastopnike, da so na odličnejša mesta postavili Slomškarje, akoravno so mnogi napredni kompetenti starejši in boljše kvalificirani in da so popolnoma prezrli naše ljudi.

In vse to pripisujejo uspehu Deklaracije. Hočemo dokazati nedolžnost Deklaracije na tem grehu.

Ozrimo se v polpreteklo dobo, ko je še Deklaracija spaval v srcih, imeli smo Koroščevo vladu. In tedaj so šla imenovanja pred ministra tudi v obratnem redu kakor smo mi želeli. Mar je bila tedaj tudi kriva Deklaracija? Ne! Naše predstavništvo se je politično eksponiralo, torej minister je tedaj podpisal, kar ni bilo po volji našim stanovskim voditeljem. Torej, to je bil uspeh antideklarašev!

Kdaj so slušali glasove naših zastopnikov? Ko je bila le ena stranka na moči. Zakaj? Ker so bile vodilne osebe našega poverjenikstva v taboru te stranke. Čim na se je režim neusmiljeno preokrenil, so prezirali njih predloge, a po nas so padale hrce, ki jih zares nismo zaslužili. In te hrce so rodile Deklaracije!

Če pomislimo, da so vse politične stranke od danes do jutri, a učiteljski stan da bo večno eksistiral, je jasno, da se naša stanovska organizacija ne sme naslanjati na nobeno stranko.

Ali res Deklaracija ni bila potrebna ker imamo § 2. pravil UJU.

Nekatera društva so v veliki zmoti, ker se sklicujejo na čl. 2. pravil UJU, češ, da vsebuje vse kakor Deklaracija.

Ta društva so zato v zmoti, ker gledajo čl. 2. pravil UJU iz leta 1920., ki niso več veljavna. Danes so v veljavi pravila iz leta 1923., ki so bila natisnjena v »Učiteljskem Tovarišu« in katera nima jo tako točno stilizirane smeri, kakor prva pravila.

Do odločitve smeri stanovske politike je moralo priti, ker se bivši poverjenik tov. Jelenc ni strinjal s smerjo, ki jo je zastopal »Učiteljski Tovariš« in katero je odobraval dvetretjinska večina članov ožjega sosveta. Bilo je torej načelno nasprotstvo med člani ožjega so-

sveta in vodstvom poverjenikstva, ki se je moralo raziasniti in pri čemer se ne sme iz načelnega vprašanja napraviti osebno vprašanje.

Sam bivši poverjenik tov. Jelenc je zahteval, da pride ta točka na dnevni red seje širjega sosveta in da se tam odloči smer naše stanovske politike in »Učit. Tovariša«. Ni na on zastopal smeri, ki jo vsebuje Deklaracija, temveč strankarsko orientirano smer organizacije, in sicer celo še zelo enostrano strankarsko orientirano smer.

To se je pokazalo tudi na sejah ožjega sosveta. Tedaj ni nihče vedel o Deklaraciji, ker to je sestavilo Mežiško društvo šele 30. decembra 1925, ko je

Jošip Desnič.

prejelo dnevni red se širšega sosveta, ki je bil objavljen v »Učt. Tov.« od 24. decembra 1925, na katerem je bila tudi točka o smeri naše stanovske politike v organizaciji.

Mežiško društvo je s tem zavzelo le svoje stališče k tej točki in je hotelo,

Izjava za člane Kočevskega učiteljskega društva.

Da ne bo nihče begal učiteljstva kočevskega okraja s trditvijo, da sem se vam vnovič pridružil radi želje po predsedstvu v okrajnem učiteljskem društvu, izjavljam kategorično, da ne reflektiram na predsedstvo v tukajšnjem okrajnem učiteljskem društvu in da odklanjam brezpogojno vsako kandidacijo v odbor društva.

Zakaj sem odložil predsedstvo in izstopil iz društva z 31. decembrom 1924, veste prav dobro.

RADOSLAV KNAFLIČ:

Proglas-Deklaracija.*

Ob presojanju proglasa se je treba poglobiti v njegovo vsebino, a tudi v način, kako se je proglas spravil v učiteljski svet.

A. Vsebina

Proglas nam v XI. členih natančneje razlaga to, kar nam pove vsebina člena 2. naše osrednje organizacije UJU prav na kratko. (Večina članov je v zmoti, ker se sklicuje na čl. 2. pravil UJU iz leta 1920., ki je bil na leta 1923. izpremenjen in ne označuje več tako točne smeri. — Op. uredn.) On nam pravzaprav ne pove ničesar novega, temveč nam podaja samo način, kako izvršimo vsebino določb imenovanega 2. člena. Sklenati o proglasu se torej pravi sklenati o načinu izvrševanja člena drugega naše osrednje organizacije UJU.

Stavim predlog: Učiteljstvo Mariborske oblasti skleni: »Drava mora teči mimo Maribora, pri Sv. Petru jo mora zaviti na jug, potem mora teči mimo Ptuj, Ormoža ter se mora pri Osieku izliti v Donavo!« Čemu ta smešen predlog in sklepanje? Saj teče Drava od pamtiveka, nikoravajoč se naravnim in zemljepisnim zakonom, brez našega sklepanja v tej smeri proti izhodu. Vkljub temu je znak razumnosti, če razkrijemo vzroke, zakaj zavije Drava pri Sv. Petru proti jugu, zakaj jo potem zavije proti izhodu itd. Vzroke tega nienega toka najdemo v zakonih fizike in v tvorbi zemlje (geologije).

V tej prispodobi se nahaja tudi naš proglas, vije se namreč skozi člen 2. naše udeležene osrednje organizacije. Izpreminjajoč spotoma svojo smer, proti našemu središču — Beogradu. Pisatelji proglasa se sicer tu intam zagazili v protislovja, porabil mnogo, mnogo besed ter je v eni točki udaril v lice najboljši učiteljski vseh narodov — zgodovini, a storil je dobro, da je z njim slovensko učiteljstvo pozval na izpit, če smo dovolj zreli in usposobljeni svoje stanovske in šolske zadeve presojati z dobrim, zadostnim ali nezadostnim uspehom.

Proglas pravi v 2. točki II. člena, da je razpolitičenje (depolitizacija) »šolska« (ne šola) obče priznana narodna potreba, s katero se krije naš interes. Dosedaj to ni bilo obče znano, a se manj priznava, čuli so se le posamezni glasovi v tem smislu. Da nam bo mogoče razpolitičenje šolstva prav spoznati, čutimo torej najprej zgodovino!

I. Cesarica Marija Terezija je do bro spoznala važnost šolstva za državo. Izrekla je svoj proglas na kratko samo s

* Opozarjamo na sklep org. eksekutive, da uredništvo ne prevzema prav v nobenem oziru odgovornosti za podpisane članke, tudi ne vsebinsko, kar velja tudi za ta članek.

Uredn.

Splošne vesti.

— **Tovariš poverjenik Gnuš** je prejel te dni od okrajnih učiteljskih društev brzojavke, v katerih društva priznavajo sedaj edino nega kot legalnega predsednika poverjeništvu in vodjo naše organizacije, mu izreka jo polno zaupanje ter ga poziva, naj vztraja na svojem mestu v korist našega stanu in v interesu naše organizacije. Več društev je poslalo tudi protestne brzojavke proti nasilju na uredništvo »Učiteljskega Tovariša«. Konstatirati nam moramo, da so

da bi se v tej smeri gibal tudi naša organizacija, če se za njo izreče večina.

Velika zmotja je, če se nekatera društva izogibljejo izreči svoje jasno stališče samo radi osebne strani zadeve. Gre za bodočnost našega stanu in naše organizacije in ne za ali proti osebam.

Vračam se v Vaše vrste v zari Deklaracije, ki je preizkusni kamen našega prerojenja in preloma v preteklosti.

Izpodletli li naš preporod ob čereli osebnosti in vtone v političnih globlinah — potem nam ni rešitve in bodočnost bo s prezirom zrla na nas, ki se nismo zavedali, da smo pionirji preroda, da smo vzgojitelji naroda v težkih dneh, ne na sluge režimov in politikov.

V Ribnici, 7. marca 1926.

Anton Mervič.

tremi besedami: »Schola politicum est!« = šola je politična zadeva! Kaj je ona v izvršitev tega svojega proglasa ukrenila, da bi takratno skromno šolstvo iztrgala iz roka in ga povzdignila, nas uči zgodovina pedagogike. Malo besed, mnogo dejanja!

2. V Slomškovem času, predno se je bil na podlagi avstrijske ustave izdal državni osnovni zakon, po katerem so dali tudi nam Slovincem pravico, dobiti vse svoje šole v slovenskem jeziku, ni naš takratni najboljši pedagog, pisatelj in pesnik Anton M. Slomšek žalibog smatral šole za narodno politično zadevo, t. j. on je naše šolstvo menda nevede in nehote že v naprej razpolitičil. Takrat namreč nemški narodni čut (nacionalizem) v avstrijski državi še ni bil toli razvit, da bi hotel škoditi nemškemu narodu ter s tem postati šovinističen, zato se je takratni naučni minister po roistvu Nemec, v šolskih zadevah po Sloveniji rad obračal po nasvete k Slomšku. Med drugim ga je vprašal, ali naj se v naših srednjih šolah še nadalje podučuje samo nemško ali pa slovensko. A. M. Slomšek je bil izvrsten dušni pastir, dober pedagog, sloveč pisatelj in pesnik, toda čudovito slab narodni politik, le tako je mogel predlagati naučnemu ministru, naj bodo naše srednje šole še nadalje samo nemške, slovenščina pa se uči kot predmet, kajti manjka nam slovenskih učnih knjig. Slomšek se žalibog ni spomnil, da bi upravljal to nemanjkanje v enem do dveh ali treh letih rodilo slovenske učne knjige. Profesorji bi bili namreč primorani, se za vsako učno uro pismeno na poduk pripravljati, iz česar bi v par letih nastale učne knjige. V svoji narodno-politični nevednosti (zaseplenosti) in v svoji krivi sodbi nam je Slomšek prizadljal velikansko kulturno škodo, zaradi njegove narodne nepolitičnosti smo bili obsojeni ostati še nadalje manjvredni narod, pravi duševni suženi nemstva.

3. Nemci so že zgodaj spoznali, da je šolstvo odlična državna in narodno-politična zadeva, uvedli so v avstrijski državi dualizem, s čimer so vrzli šolo v moč nemstva in madjarizacije. V božnejših letih se je sicer med učiteljstvom, tudi med nemškim, pojavilo gibanje po podražavljenju šolstva, toda nemški šovinizem tega ni dopustil. Nemci so se namreč zavedali, da bi se jim s podražavljenjem slovenska šola kmalu izmuznila iz njihove nadoblasti. Slovenska šola je ostala tudi v naprej politično razdeljena na 8 deželnih uprav (Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko, Trst, Gorico, Benečijo in Ogrsko), med kojimi je le na Kranjskem šele v novejšem času prodrla nemški led v skromni meri. Pod Avstrijo je bilo slovensko šolstvo v službi poňemčevanja nemške države in narodne politike. (Dalje prih.)

litvi. Gre torej jasno zopet za lajške vplive na učiteljska nameščanja in premeščanja, ki so se razpasli v polpreteklih dobah tako zelo, da se nam zde danes že skoro samoposebi umevni. Toda takim kvamnim vplivom se mora učiteljstvo samo pričiti upirati in jih izpodbiti, če noče dopustiti, da nastanejo razmere, iz katerih bo težko zopet nazaj v moralno atmosfero. Zadnjič smo osvetlili slučaj s stališča kršenja zakona, ker se upokoje uradniki pred dovršitvijo polne službene dobe. Prosvedno upravo na opozarjamo, da s takimi slučajmi krši in kvari še drugo, moralno osnovo in ve ro v pravični postopek pri svojih nastavnih. Pri vsakem takem dejanju bi bilo namreč navesti uradniku vzrok takega postopka z njim, oziroma izvesti bi se morala prei disciplinarna preiskava, preden se kaznuje in oškoduje državnega uradnika. Oglasiti bi se pa morala ob takih slučajih tudi vsa okrajna učiteljska društva in bi morala dvigniti svoj glas v obrambo pravnega postopka z vsakim poedinim članom našega stanu.

— **Delovanje Izvršnega odbora UJU v Beogradu.** »Narodna Prosveta« z dne 7. marca 1926, števil 17, poroča: Na seji Izvršnega Odbora dne 30. januarja t. l. je bil prečitan dopis UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki poroča o osebnih izprehembah v vodstvu. Odbor je vzel izprehembah na znanje.

— **Na naš poziv, da naj se javijo krivci krivični slučaj pri zadnjih nameščanjih** se je odzval le en tovariš. Ožji sosvet je v zadnji seji razmotrival ta slučaj in je sklenil, da bodo zastopniki poverjeništvu pri prvi priliki opozorili g. šefa prosvetnega oddelka na ta slučaj.

— **Opravične doklade šolskim upraviteljem — izplačane.** Finančna delegacija je izplačala te dni šolskim upraviteljem opravične doklade za leto 1923, do činovniškega zakona. V tem tiči tolmačenje, da smatra državna uprava z uveljavljenjem fin. zakona dotične člene šolskega zakona za razveljavljene.

— **Za sreskega šolskega nadzornika v novomeškem okraju** je imenovan Ivan Pirat, šolski upravitelj v Žužemberku.

— **Zadnja imenovanja v ljubljanski oblasti.** Ni krivda organizacije, če se niso pozvali učiteljski zastopniki v namestilno komisijo, posebno pa je krivično, da spravila bivši poverjenik to zadevo v sklad z denopolitizacijsko organizacijo. Če bi bilo onim, ki sedaj obtožujejo, kaj na stvari in dobrobit učiteljstva, bi sami izvajali konsekvence in s tem zagotovili upoštevanje učiteljstva pri namestitvah. Tudi očitek, da se je učiteljstvo obračalo do političnih strank, pada nazaj, ker se je k temu učiteljstvo prei vzgajalo in se je upoštevanje partijskih pogledov pri nameščanjih podpiralo. Naloga nove smeri je, da predvsem pri učiteljstvu samem iztrebi te navade in da bo učiteljstvo samo pristalo na pravični postopek pri nameščanjih. Ker potem tudi drugi ne bodo mogli ugajati partizanstva z učiteljskim nameščanjem. Sicer je pa veliko vprašanje in se ne more brez stvarnega upogleda soditi, ali so bili prvi ali drugi predlogi pravičnejši in pravilnejši, če jih gledamo strogo s stanovskega stališča. — Organizacija je pozvala prizadete, da javijo slučaje potem svojih predsednikov poverjeništvu, ker brez stvarnih podatkov ni mogoča obramba. Lažje je slepomišiti z imenovanji po političnih listih.

— **Prosvetni odsek poverjeništvu UJU** je prejel v oceno in razmnožitev: Dvogovor: »Dvoboji med velikim in malim« ter igrice: »Zamorčiki«. Ker nista avtorja imenovanj del znanja, pozivamo obošilatelja, da nam javi vsaj naslov in avtorja imenovanj del.

— **Brez mesečne plače** je ostal 1. marca velik del zagrebškega državnega uradništva. To neprijetno presenečenje so doživeli vsi sanitetni uradniki, del upravnih uradnikov, srednješolski profesorji in učitelji. Dolge vrste uradnikov in uradniških soproz, ki so prišli z dežele, so se vračale s kislimi obrazi z državne blazine. Denarja je namreč zmanjkalo, drugega so pa v Beogradu pozabili nakazati. Na začudena vprašanja se je uradnikom odgovarjalo, da ni mogoče natančno povedati, kdaj dobe plače, češ, to utegne trajati dva, tri dni, mogoče pa tudi osem. Več učiteljev iz province si je moralo v Zagrebu izposoditi denar, da so se mogli peljati domov. Malomarnost odgovornih krogov zasluži naostrejšo grajo, posebno še spričo dejstva, da nas diskreditira v inozemstvu.

— **Tovariščam, ki prihajajo v Ljubljano,** priporočamo, da naj si ogledajo

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so valdar točne izbrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzjavni naslov Argus

Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt na Turjaškem trgu števil 4. I. nadstropje. Marsikaj lepega je videti tam, za kar se še malo ve.

— **Nisem še nikjer v nobenem listu** bral kak napad na meščanskošolsko, srednješolsko in visokošolsko učiteljstvo, ker ima svojo skupno organizacijo za vse člane na osnovi, na kateri je edino možno ohraniti stanovsko edinstvo. Samo mi je ne bi smeli imeti in jo kajpak tudi ne bomo imeli, ako bomo vpraševali druge, katerim naše stanovsko edinstvo ne more biti v njih interesu. Tovariši! kjerkoli ste in karkoli ste po svojem mišljenju, usoda naša se sedaj kuje, kuimo si jo sami brez duhovnega varuštva kogarkoli izven stanu.

— **Podpisovanje člankov** je zahtevalo uredništvo in odklanja to odgovornost glasom sklepa eksekutive, ožje sosveta samo od onih, ki so pisali za, ali pa hočejo pisati proti Deklaraciji. Na tem vztraja še sedaj, ker hočemo poštenega in odkritega idejnega boja. Samoobsebi pa je umevno, da uredništvo ne zahteva podpisov pri onih člankih, ki se tičejo naše šolske uprave in graja na podlagi dejstev v dostojni obliki napake in krivice, katere se dogajajo. Za take članke prevzame seveda uredništvo stanovskega glasila samo odgovornost.

— **Občni zbor »Učiteljskega doma v Mariboru«** se vrši na Jožefovo, t. j. 19. t. m. v deški meščanski šoli v Mariboru z običajnim dnevnim redom. Začetek je napovedan namenoma na 9. uro, da se zamore po pravilih začeti ob 10. uri, ker pri tako mnogoštevilnem članstvu ni pričakovati, da bi bil sklepčen že ob 9. uri. Razpravljalo se bode tudi o eventualni izpremenitvi društva v združenje, na kar posebno opozarjamo. Odbor iskreno želi, da bi se udeležilo občnega zbora članstvo v velikem številu, zlasti pa, da pošlje vsako učiteljsko društvo vsaj po enega zastopnika, da bode tolmač želi članstva v dotičnem okraju, obenem pa tudi, da mu zamore podati jasno sliko o delovanju našega društva.

— **Članom (icam) učiteljskega društva za mariborski šolski okraj** se naznanja, da bo podal tov. sreski šolski nadzornik na zborovanju 13. t. m. nekatera navodila glede izpolnitve uslužbenega lista. Vsak si naj torej že prej sestavi eventualna vprašanja točno in precizno.

— **Maturanti (ke) ljubljanskega učiteljskega društva** 1. 1920 in 1921. Ob prvi petletnici mature se zberemo v restavraciji pri »Roži«, Židovska ulica, v zgornjem salonu v četrtek 1. aprila okrog pol 20. ure. Po možnosti naj se udeleže sestanka tudi oni sošolci-vojaki, ki so predčasno maturirali! Do svidenja! — M ro vi je.

— **Glavni seznam knjig knjižarne Učiteljske tiskarne** je popolnoma pošel. Toliko v znanje učiteljstvu, knjižnicam i. dr., ki se obračajo na knjižarno po gorjeni seznam.

FINK: ZBIRKA NAREDB IN ODREDB ZA OSNOVNE IN MEŠČANSKE ŠOLE TER UČITELJSKA V SLOVENIJI

★

V. zvezek

(Za dobo od 1.

jul. 1924. do konca

1. 1925.) izide v najkraj-

šem času v založbi SLOV.

ŠOL. MATICE, toda zunaj okvira vsakoletnih rednih publikacij, na kar šolska upraviteljstva in vse učiteljstvo pravočasno opozarjamo. Poleg običajnega gradiva bo obsegal V. zv. natančen indeks vseh na-

redb k vsem petim zv.

Za naročila se bo

obračati na

knjižarno

★

UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI